

Teismo praktikos rinkinys

TEISINGUMO TEISMO (devintoji kolegija) SPRENDIMAS

2023 m. gruodžio 14 d. *

„Prašymas priimti prejudicinį sprendimą – Žemės ūkis – Bendras rinkų organizavimas – Cukraus sektorius – Gamybos mokesčiai – Reglamentas (ES) Nr. 1360/2013 – Teisė į nepagrįstai sumokėtų mokesčių grąžinimą – Naikinamieji ir senaties terminai – Galutinis sprendimų dėl likvidavimo pobūdis – Lygiavertiškumo ir veiksmingumo principai – Teisinio saugumo principas“

Byloje C-655/22

dėl *Bundesfinanzhof* (Federalinis finansų teismas, Vokietija) 2022 m. birželio 1 d. sprendimu, kurį Teisingumo Teismas gavo 2022 m. spalio 19 d., pagal SESV 267 straipsnį pateikto prašymo priimti prejudicinį sprendimą byloje

I GmbH & Co. KG

prieš

Hauptzollamt HZA

TEISINGUMO TEISMAS (devintoji kolegija),

kurį sudaro kolegijos pirmininkė O. Spineanu-Matei, teisėjai J.-C. Bonichot ir L. S. Rossi (pranešėja),

generalinis advokatas N. Emiliou,

kancleris A. Calot Escobar,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį,

išnagrinėjęs pastabas, pateiktas:

- *I GmbH & Co. KG*, atstovaujamos *Rechtsanwalt D. Ehle*,
- Europos Komisijos, atstovaujamos A. C. Becker ir B. Hofstötter,

atsižvelgęs į sprendimą, priimtą susipažinus su generalinio advokato nuomone, nagrinėti bylą be išvados,

* Proceso kalba: vokiečių.

priima šį

Sprendimą

- 1 Prašymas priimti prejudicinį sprendimą pateiktas dėl 2013 m. gruodžio 2 d. Tarybos reglamento (ES) Nr. 1360/2013, kuriuo nustatomi 2001–2002, 2002–2003, 2003–2004, 2004–2005 ir 2005–2006 prekybos metų cukraus sektoriaus gamybos mokesčiai, 2001–2002 ir 2004–2005 prekybos metų papildomo mokesčio skaičiavimo koeficientas ir suma, kurią cukraus gamintojai turi sumokėti rinkelių pardavėjams dėl susidariusio didžiausio mokesčio ir priskaičiuoto 2002–2003, 2003–2004 ir 2005–2006 prekybos metų mokesčio skirtumo (OL L 343, 2013, p. 2), išaiškavimo.
- 2 Šis prašymas pateiktas nagrinėjant *I GmbH & Co. KG* ir *Hauptzollamt HZA* (Centrinė muitinė, Vokietija) (toliau – muitinė) ginčą dėl 2001–2002 prekybos metais nepagrįstai sumokėtų cukraus sektoriaus gamybos mokesčių gražinimo.

Teisinis pagrindas

Sąjungos teisė

Reglamentas Nr. 1150/2000,

- 3 2000 m. gegužės 22 d. Tarybos reglamento (EB, Euratomas) Nr. 1150/2000, įgyvendinančio Sprendimą 2007/436/EB, Euratomas dėl Bendrijų nuosavų išteklių sistemos (OL L 130, 2000, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 1 sk., 3 t., p. 169), iš dalies pakeisto 2009 m. sausio 26 d. Tarybos reglamentu (EB, Euratomas) Nr. 105/2009 (OL L 36, 2009, p. 1) (toliau – Reglamentas Nr. 1150/2000), 2 straipsnyje buvo numatyta:

„1. Pagal šį reglamentą Sąjungai priklausančių tradicinių nuosavų išteklių, nurodytų [2007 m. birželio 7 d. Tarybos sprendimo 2007/436/EB, Euratomas, dėl Europos Bendrijų nuosavų išteklių sistemos (OL L 163, 2007, p. 17)] 2 straipsnio 1 dalies a punkte, suma nustatoma iš karto, kai įvykdomos muitinės taisyklėse nustatytos tų sumų įskaitymo į sąskaitas ir skolininko informavimo sąlygos.

2. Šio straipsnio 1 dalyje nurodyta suma nustatoma muitinės taisyklėse nurodytą įskaitymo į buhalterines knygas dieną.

Šio straipsnio 1 dalyje nurodytų mokesčių ir kitų rinkliavų, susijusių su bendru cukraus sektoriaus rinkų organizavimu, nustatymo diena yra pranešimo pagal cukraus reglamentus pateikimo diena.

Jeigu nepateikiamas aiškus minėtasis pranešimas, nuosavų išteklių suma nustatoma tą dieną, kai valstybės narės nustato skolininkų mokėtinas sumas, kurios prireikus mokamos kaip avansas arba likutis.

<...>

4. Šio straipsnio 1 dalis taikoma tada, kai pranešimą būtina ištaisyti.“

Reglamentas Nr. 1360/2013

4 Reglamento Nr. 1360/2013 10–12 ir 23 konstatuojamosiose dalyse nurodyta:

„(10) [2012 m. rugsėjo 27 d. Sprendime *Zuckerfabrik Jülich ir kt.*, C-113/10, C-147/10 ir C-234/10, EU:C:2012:591] Teisingumo Teismas paskelbė negaliojančiu [2009 m. lapkričio 3 d. Komisijos reglamentą (EB) Nr. 1193/2009, kuriuo ištaisomi reglamentai (EB) Nr. 1762/2003, (EB) Nr. 1775/2004, (EB) Nr. 1686/2005 ir (EB) Nr. 164/2007 ir nustatomos 2002–2003, 2003–2004, 2004–2005 ir 2005–2006 prekybos metais cukraus sektoriuje taikomos gamybos mokesčių sumos (OL L 321, 2009, p. 1)] ir nutarė, kad [2001 m. birželio 19 d. Tarybos reglamento (EB) Nr. 1260/2001 dėl bendro cukraus sektoriaus rinkų organizavimo (OL L 178, 2001, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 3 sk., 33 t., p. 17)] 15 straipsnio 1 dalies d punktas turi būti suprantamas taip, kad apskaičiuojant apytikrius vidutinius nuostolius iš produkto tonos, bendra grąžinamųjų išmokų suma apima bendrą faktiškai išmokėtų eksporto išmokų sumą.

(11) todėl cukraus sektoriuje turėtų būti nustatyti tinkamo dydžio mokesčiai. <...>

(12) atsižvelgiant į tai, kad nustatant 2001–2002 prekybos metų mokesčius buvo naudotas tas pats metodas, kurį Teismas paskelbė negaliojančiu, turėtų būti atitinkamai ištaisyti ir 2001–2002 prekybos metams nustatyti gamybos mokesčiai bei papildomo mokesčio koeficientas;

<...>

(23) siekiant teisinio tikrumo ir užtikrinti, kad įvairiose valstybėse narėse su atitinkamais veiklos vykdytojais būtų elgiamasi vienodai, būtina nustatyti bendrą datą, nuo kurios turėtų būti nustatytos pagal šį reglamentą nustatytos mokesčių sumos, kaip apibrėžta [šiam reglamente] <...> Tačiau šis terminas turėtų būti netaikomas tada, kai pagal nacionalinę teisę reikalaujama, kad valstybės narės sumokėtų kompensaciją atitinkamiems veiklos vykdytojams po tos datos.“

5 Šio reglamento 1 straipsnio 1 dalyje numatyta:

„2001–2002, 2002–2003, 2003–2004, 2004–2005 ir 2005–2006 prekybos metų cukraus sektoriaus gamybos mokesčių sumos nustatytos priedo 1 punkte.“

6 Minėto reglamento 2 straipsnyje numatyta:

„[Reglamento Nr. 1150/2000] 2 straipsnio 2 dalies antroje pastraipoje nurodyti mokesčiai, nustatyti pagal šį reglamentą, nustatomi ne vėliau kaip 2014 m. rugsėjo 30 d., išskyrus kai valstybės narės negali laikytis to termino dėl to, kad taikoma nacionalinė teisė dėl sumokėtų, bet nemokėtinų sumų grąžinimo ekonominės veiklos vykdytojams.“

7 Reglamento Nr. 1360/2013 3 straipsnio antroje–ketvirtoje pastraipose nustatytos datos, nuo kurių gamybos mokesčiai, nurodyti šio reglamento priedo 1 punkte, taikomi 2001–2002–2005–2006 prekybos metams. Pagal minėto reglamento 3 straipsnio pirmą pastraipą jis įsigalioja kitą dieną po jo paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*, t. y. 2013 m. gruodžio 20 d.

Reglamentas (ES) 2018/264

- 8 2018 m. vasario 19 d. Tarybos reglamento (ES) 2018/264, kuriuo nustatomi 1999–2000 prekybos metų cukraus sektoriaus gamybos mokesčiai ir papildomo mokesčio apskaičiavimo koeficientas ir 2000–2001 prekybos metų cukraus sektoriaus gamybos mokesčiai (OL L 51, 2018, p. 1), 2 straipsnio 2 dalyje įtvirtinta:

„[2000 m. spalio 12 d. Komisijos reglamentu (EB) Nr. 2267/2000, kuriuo nustatomi 1999–2000 prekybos metų cukraus sektoriaus gamybos mokesčiai ir papildomo mokesčio apskaičiavimo koeficientas (OL L 259, 2000, p. 29)], ir [2001 m. spalio 11 d. Komisijos reglamentu (EB) Nr. 1993/2001, nustatančiu 2000–2001 prekybos metų cukraus sektoriaus gamybos mokesčius (OL L 271, 2001, p. 15)], nustatytų mokesčių ir šio reglamento 1 straipsnyje numatytų mokesčių skirtumas grąžinamas tiems ekonominės veiklos vykdytojams, kurie sumokėjo mokesčius už 1999–2000 ir 2000–2001 prekybos metus, gavus tinkamai pagrįstą tokio ekonominės veiklos vykdytojo prašymą.“

Vokietijos teisė

- 9 Pagrindinėje byloje taikytinos redakcijos *Marktorganisationsgesetz* (Rinkų organizavimo įstatymas) 12 straipsnio 1 dalies pirmame sakinyje buvo nustatyta:

„[*Abgabeordnung* (Mokesčių kodeksas)] nuostatos *mutatis mutandis* taikomos rinkos organizavimo mokesčiams, pagal 1 straipsnio 2 dalies nuostatas taikomus už produktus, kurie yra rinkos organizavimo dalykas, jeigu šiame įstatyme arba pagal jį priimtuose nutarimuose nenumatyta nuo šių nuostatų nukrypstanti taisyklė.“

- 10 Pagrindinėje byloje taikytinos redakcijos Mokesčių kodekso 169 straipsnio 1 ir 2 dalyse buvo numatyta:

„(1) Pasibaigus mokesčio nustatymo terminui, mokesčio nustatymas ir jo panaikinimas ar pakeitimas nebeleidžiami. <...>

(2) Mokesčio nustatymo terminas yra:

- 1) vieni metai – vartojimo mokesčių ar jų grąžinimo atveju;
- 2) ketveri metai mokesčiams ir mokesčių grąžinimui, kurie nėra mokesčiai ar mokesčių grąžinimas, kaip jie suprantami pagal 1 punktą, arba importo ir eksporto mokesčiai pagal Muitų kodekso 4 straipsnio 10 ir 11 punktus.“

- 11 Šio kodekso 170 straipsnio 1 dalis buvo suformuluota taip:

„Nustatymo terminas pradedamas skaičiuoti pasibaigus kalendoriniams metams, kuriais atsirado mokestis arba kuriais sąlyginis mokestis tapo besąlyginis.“

- 12 Minėto kodekso 171 straipsnio 3 dalyje buvo nurodyta:

„Jeigu prašymas nustatyti mokestį arba prašymas panaikinti, pakeisti ar ištaisyti nustatytą mokestį pagal 129 straipsnį pateikiamas ne per skundo ar ieškinio procedūrą iki termino nustatyti mokestį pabaigos, šis terminas nesibaigia tol, kol dėl šio prašymo nepriimtas neskundžiamas sprendimas.“

Pagrindinė byla ir prejudiciniai klausimai

- 13 I, kaip cukrų gaminančiai bendrovei, už 2001–2002–2005–2006 prekybos metus buvo taikoma cukraus sektoriaus gamybos mokesčių sistema, nustatyta Reglamente Nr. 1260/2001.
- 14 Šių mokesčių suma buvo nustatyta remiantis kiekvienais metais Europos Komisijos priimtais reglamentais. 2001–2002 prekybos metams ši suma buvo nustatyta taikant 2002 m. spalio 15 d. Komisijos reglamentą (EB) Nr. 1837/2002, nustatantį 2001–2002 prekybos metams produkcijos mokesčių sumas ir papildomo mokesčio koeficientą cukraus sektoriuje (OL L 278, 2002, p. 13).
- 15 Lapkričio 25 d. sprendimu, priimtu taikant šį reglamentą, muitinė nustatė gamybos mokesčių, kuriuos I turėjo sumokėti už 2001–2002 prekybos metus, dydį (toliau – 2002 m. lapkričio 25 d. sprendimas).
- 16 2008 m. gegužės 8 d. Sprendimu *Zuckerfabrik Jülich ir kt.* (C-5/06 ir C-23/06–C-36/06, EU:C:2008:260) ir 2008 m. spalio 6 d. nutartimis *Raffinerie Tirlemontoise* (C-200/06, EU:C:2008:541) ir *SAFBA* (C-175/07–C-184/07, EU:C:2008:543) Teisingumo Teismas Komisijos reglamentus, susijusius su 2002–2003–2004–2005 prekybos metais, pripažino negaliojančiais.
- 17 2010 m. sausio 27 d. sprendimu muitinė atmetė I prašymą pakeisti 2002 m. lapkričio 25 d. sprendimą.
- 18 2012 m. rugsėjo 27 d. Sprendimu *Zuckerfabrik Jülich ir kt.* (C-113/10, C-147/10 ir C-234/10, EU:C:2012:591) Teisingumo Teismas savo ruožtu pripažino Reglamentą Nr. 1193/2009, kuriuo buvo iš dalies pakeisti Komisijos reglamentai dėl 2002–2003–2004–2005 prekybos metų, negaliojančiu. Paskelbus šį sprendimą, Europos Sąjungos Taryba cukraus sektoriuje nustatė naują gamybos mokesčių už 2001–2002–2005–2006 prekybos metus, priimdama Reglamentą Nr. 1360/2013, kuriame sumažino su šiais prekybos metais susijusius mokesčius.
- 19 2014 m. gruodžio 18 d. I, remdamasi Reglamentu Nr. 360/2013, pateikė muitinei naują prašymą pakeisti mokesčius ir grąžinti permokėtas sumas su palūkanomis.
- 20 2016 m. sausio 28 d. sprendimu, patvirtintu po skundo nagrinėjimo procedūros, muitinė atmetė šį naują prašymą, motyvuodama tuo, kad 2002 m. lapkričio 25 d. sprendimas tapo galutinis.
- 21 *Finanzgericht* (Finansų teismas, Vokietija) atmetė I ieškinį dėl 2016 m. sausio 28 d. sprendimo, motyvuodamas tuo, kad Reglamentu Nr. 1360/2013 sumažinti mokesčiai atgaline data neturėjo jokio poveikio 2002 m. lapkričio 25 d. galutiniam sprendimui, nes šio sprendimo pakeitimą reglamentuoja tik nacionalinė teisė.
- 22 I dėl šio sprendimo pateikė kasacinį skundą *Bundesfinanzhof* (Federalinis finansų teismas, Vokietija), prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teisme. Grįsdama savo kasacinį skundą ji teigia, kad 2019 m. gruodžio 19 d. Sprendime *Cargill Deutschland* (C-360/18, EU:C:2019:1124) Teisingumo Teismas patvirtino iš Sąjungos teisės kylančios teisės į nepagrįstai sumokėtų mokesčių grąžinimą buvimą. I tvirtina, kad tik nuo Reglamento Nr. 1360/2013 įsigaliojimo dienos šie mokesčiai galėjo būti teisingai nustatyti, todėl ji galėjo pasinaudoti šia teise į grąžinimą. Vadinasi, teisė į grąžinimą neturėtų priklausyti nuo 2002 m. lapkričio 25 d. sprendimo panaikinimo ar pakeitimo. I iš to daro išvadą, kad veiksmingumo principas draudžia muitinei remtis nacionaliniais senaties terminais ir galutiniu šio sprendimo pobūdžiu.

- 23 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui kyla abejonių dėl Reglamento Nr. 1360/2013 2 straipsnio aiškinimo ir Sąjungos teisinio saugumo principo santykio su 2019 m. gruodžio 19 d. Sprendimu *Cargill Deutschland* (C-360/18, EU:C:2019:1124).
- 24 Šiuo klausimu jis visų pirma mano, kad Sąjungos teisė nereglamentuoja procedūrinių sąlygų pakeisti pagal Reglamentą Nr. 1837/2002 priimtus sprendimus, kuriais nustatomi mokesčiai, ir pateikti prašymą dėl gražinimo. Taigi šias sąlygas reglamentuoja nacionalinė teisė pagal šioje teisėje numatytas procedūros taisykles.
- 25 Vis dėlto pagal taikytiną nacionalinę teisę I neturi teisės į nepagrįstai sumokėtų mokesčių sumų gražinimą. Iš tiesų 2002 m. lapkričio 25 d. sprendimas tapo galutinis ir nebeįmanoma jo keisti atgaline data, nes 2001–2002 prekybos metų cukraus sektoriaus gamybos mokesčių nustatymo terminas baigėsi 2010 m. vasario mėn., bet prieš priimant Reglamentą Nr. 1360/2013. Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikuso teismo teigimu, kadangi Vokietijos teisėje nenumatyta gamybos mokesčių gražinimo, kai nepakeičiamas galutinis administracinis sprendimas, kuriuo šie mokesčiai buvo nustatyti, nepagrįstai surinkti mokesčiai gali būti gražinami tik su sąlyga, kad teisė į gražinimą kyla tiesiogiai iš Sąjungos teisės.
- 26 Be to, šis teismas mano, kad tokia teisė automatiškai nekyla iš Reglamento Nr. 1360/2013, nes jam neaišku, kokiais atvejais ir kokiomis procedūrinėmis sąlygomis reikia ištaisyti šiame reglamente numatytas klaidas atgaline data. Tai, kad atgaline data atliktas ištaisymas automatiškai nesuteikia teisės į gražinimą, taip pat gali būti kildinama *a contrario* iš Reglamento 2018/264 2 straipsnio 2 dalies, kuri taikoma 1999–2000 ir 2000–2001 prekybos metams ir kurioje Europos Sąjungos teisės aktų leidėjas, atvirksčiai, aiškiai numatė tokią teisę; būtų nenaudinga, jei ši teisė atsirastų nuo pat mokesčių pakeitimo.
- 27 Vis dėlto minėtas teismas mano, kad teisė susigrąžinti nepagrįstai sumokėtus mokesčius kyla iš reikalavimo užtikrinti Reglamento Nr. 1360/2013 veiksmingumą, kaip jį išaiškino Teisingumo Teismas 2019 m. gruodžio 19 d. Sprendime *Cargill Deutschland* (C-360/18, EU:C:2019:1124), todėl tik tiksli mokesčių suma turi tekti cukraus gamintojams. Jis priduria, kad nors gražinimo procedūra ir taisyklės, tarp kurių yra senaties arba naikinamieji terminai, patenka į nacionalinės teisės taikymo sritį, valstybės narės vis dėlto turi laikytis lygiavertiškumo ir veiksmingumo principų, todėl cukraus gamintojams neturi būti praktiškai neįmanoma pateikti prašymo dėl gražinimo. Taigi nagrinėjamu atveju termino mokesčiams nustatyti pasibaigimas ir iš jo išplaukiantis pranešimų apie mokėtiną mokestį galutinis pobūdis neturėtų sudaryti kliūčių ieškovei pagrindinėje byloje pasinaudoti teise į gražinimą.
- 28 Vis dėlto prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui kyla abejonių dėl tokios išvados suderinamumo su bendruoju Sąjungos teisės teisinio saugumo principu, kaip jį išaiškino Teisingumo Teismas 2004 m. sausio 13 d. Sprendime *Kühne & Heitz* (C-453/00, EU:C:2004:17) ir 2017 m. gruodžio 20 d. Sprendime *Incyte* (C-492/16, EU:C:2017:995). Remiantis šia jurisprudencija, pagal Sąjungos teisę iš principo nereikalaujama, kad galutiniu tapęs administracinis sprendimas būtų atšauktas, nes šis pobūdis, įgytas pasibaigus protingiems apskundimo terminams arba išnaudojus visas teisių gynimo priemones, prisideda prie teisinio saugumo. Be to, iš minėtos jurisprudencijos matyti, kad administracinė įstaiga privalo peržiūrėti sprendimą dėl mokesčių nustatymo, kad būtų atsižvelgta į Teisingumo Teismo priimtą sprendimą, tik jei toks pakeitimas dar įmanomas pagal nacionalinę teisę.

- 29 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismo teigimu, 2019 m. gruodžio 19 d. Sprendimas *Cargill Deutschland* (C-360/18, EU:C:2019:1124) prieštarauja tokiai jurisprudencijai, nes jame pripažįstama, kad egzistuoja teisė į gražinimą, nors nacionalinis administracinis sprendimas tapo galutinis, o nepagrįstai sumokėtų mokesčių susigrąžinimo senaties terminas jau yra pasibaigęs. Juo labiau kad šiuo atveju mokesčiai Reglamentu Nr. 1360/2013 buvo pakeisti praėjus maždaug vienuolikai metų po atitinkamų prekybos metų.
- 30 Galiausiai, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismo teigimu, taip pat kyla klausimas, ar ieškovė pagrindinėje byloje laiku kreipėsi į muitinę, siekdama susigrąžinti nepagrįstai surinktus mokesčius, ir ar Reglamento Nr. 1360/2013 2 straipsnyje nustatytas terminas, t. y. 2014 m. rugsėjo 30 d., taikomas cukraus gamintojams. Šis teismas mano, kad pagal Reglamento Nr. 1150/2000 2 straipsnio 2 dalies antrą pastraipą šis terminas skirtas valstybėms narėms ir juo siekiama užtikrinti, kad Sąjungos nuosavi išteklių būtų pervesti Komisijai iki šios datos. Vis dėlto, jei šis terminas nėra galutinis prašymo gražinti nepagrįstai sumokėtus mokesčius pateikimo terminas, kyla abejonių dėl to, per kokį terminą toks prašymas turi būti pateiktas.
- 31 Šiomis aplinkybėmis *Bundesfinanzhof* (Federalinis finansų teismas) nusprendė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikti Teisingumo Teismui šiuos prejudicinius klausimus:
- „1. Ar Reglamento Nr. 1360/2013 2 straipsnis turi būti aiškinamas taip, kad cukraus gamintojas turėjo pateikti prašymą gražinti nepagrįstai surinktą mokestį iki 2014 m. rugsėjo 30 d.?
2. Jei į pirmąjį klausimą būtų atsakyta neigiamai: ar tokiu atveju, koks nagrinėjamas šioje byloje (pažeidžiant Sąjungos teisę galutiniu sprendimu nustatyti mokesčiai, kuriuos gražinti paprašyta tik praėjus metams nuo Reglamento Nr. 1360/2013 atgaline data nustatyto mažesnio koeficiento), kompetentinga institucija turi teisę atsakyti gražinti nepagrįstai surinktus gamybos mokesčius, remdamasi nacionalinės teisės nuostatomis dėl galutinio pobūdžio ir pranešimams apie mokėtinus mokesčius pagal nacionalinės teisės nuostatas taikomu apskaičiavimo terminu, taip pat Sąjungos teisėje įtvirtintu teisinio saugumo principu?“

Dėl prejudicinių klausimų

Dėl pirmojo klausimo

- 32 Pirmuoju klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės siekia išsiaiškinti, ar Reglamento Nr. 1360/2013 2 straipsnis turi būti aiškinamas taip, kad šiuo reglamentu grindžiamo prašymo gražinti nepagrįstai sumokėtas cukraus gamybos mokesčių sumas pateikimo terminas baigiasi vėliausiai šių mokesčių nustatymo dieną, t. y. 2014 m. rugsėjo 30 d.
- 33 Siekiant atsakyti į šį klausimą, pirmiausia reikia pažymėti, kad, kaip matyti iš Reglamento Nr. 1360/2013 10 ir 11 konstatuojamųjų dalių, šį reglamentą Taryba priėmė siekdama įvykdyti 2012 m. rugsėjo 27 d. Sprendimą *Zuckerfabrik Jülich ir kt.* (C-113/10, C-147/10 ir C-234/10, EU:C:2012:591). Tame sprendime Teisingumo Teismas, be kita ko, nusprendė, kad metodas, kurį Komisija naudojo nustatydamas cukraus sektoriaus gamybos mokesčius už 2002–2003 ir 2005–2006 prekybos metus, buvo neteisingas, todėl atitinkami cukraus gamintojai turėjo teisę susigrąžinti nepagrįstai sumokėtas šių mokesčių sumas kartu su palūkanomis. Pagal šio reglamento 12 konstatuojamąją dalį, kadangi 2001–2002 prekybos metų mokesčių apskaičiavimo

metodas buvo toks pats, kokį pripažino Teisingumo Teismas, gamybos mokesčiai ir su jais susijęs papildomo mokesčio koeficientas taip pat turėjo būti patikslinti. Taigi minėtu reglamentu siekiama atgaline data ištaisyti už 2001–2002–2005–2006 prekybos metus mokėtinų mokesčių sumą pagal minėtame sprendime Teisingumo Teismo patvirtintą metodą (šiuo klausimu žr. 2019 m. gruodžio 19 d. Sprendimo *Cargill Deutschland*, C-360/18, EU:C:2019:1124, 35 ir 36 punktus).

- 34 Darytina išvada, pirma, kad Reglamentu Nr. 1360/2013 įgyvendinama teisė į nepagrįstai sumokėtų 2001–2002–2005–2006 prekybos metų cukraus sektoriaus gamybos mokesčių sumų gražinimą, kurią cukraus gamintojai kildina iš Sąjungos teisės, kaip ją yra išaiškinęs Teisingumo Teismas. Vadinasi, siekiant užtikrinti šio reglamento veiksmingumą, šie cukraus gamintojai turi faktiškai turėti galimybę susigrąžinti mokesčius (šiuo klausimu žr. 2019 m. gruodžio 19 d. Sprendimo *Cargill Deutschland*, C-360/18, EU:C:2019:1124, 37 ir 38 punktus).
- 35 Antra, šia teise į gražinimą galima pasinaudoti tik nuo šio reglamento įsigaliojimo dienos, t. y. nuo 2013 m. gruodžio 20 d. Tik nuo šios datos kompetentingos nacionalinės valdžios institucijos, atgaline data nustačiusios naujus cukraus sektoriaus gamybos mokesčius, galėjo nustatyti tikslią kiekvieno atitinkamo gamintojo nepagrįstai sumokėtų mokesčių sumą. Be to, tik nuo minėtos datos šie gamintojai turėjo galimybę sužinoti apie šią sumą ir todėl teisėtai pateikti prašymus gražinti nepagrįstai sumokėtus mokesčius (šiuo klausimu žr. 2019 m. gruodžio 19 d. Sprendimo *Cargill Deutschland*, C-360/18, EU:C:2019:1124, 40 ir 41 punktus).
- 36 Dėl naudojimosi šia teise į gražinimą sąlygų ir termino visų pirma reikia pažymėti, kad, remiantis Reglamento Nr. 1360/2013 1 straipsnio 1 dalimi, šio reglamento priedo 1 punkte pateikta lentelė, kurioje nustatyti nauji cukraus sektoriaus gamybos mokesčiai, išreikšti suma eurais už produkto toną ir kiekvienais prekybos metais – nuo 2001–2002 prekybos metų iki 2005–2006 prekybos metų. Be to, šio reglamento 2 straipsnyje iš esmės nustatyta data, iki kurios valstybės narės turi įskaityti šių naujų mokesčių sumą į Sąjungos nuosavų išteklių sąskaitą. Galiausiai minėto reglamento 3 straipsnyje nustatytos datos, nuo kurių minėti nauji mokesčiai taikomi atgaline data (šiuo klausimu žr. 2019 m. gruodžio 19 d. Sprendimo *Cargill Deutschland*, C-360/18, EU:C:2019:1124, 42 ir 44 punktus).
- 37 Konkrečiai kalbant, iš Reglamento Nr. 1360/2013 2 straipsnio, siejamo su Reglamentu Nr. 1150/2000 2 straipsnio 2 dalies antra pastraipa, matyti, kad pirmojoje iš šių nuostatų nustatyta data, t. y. 2014 m. rugsėjo 30 d., yra data, nuo kurios valstybės narės iš principo turėjo nustatyti mokesčių mokėtojų mokėtinas sumas kaip naujus cukraus sektoriaus gamybos mokesčius ir įskaityti šias sumas į Sąjungos nuosavų išteklių sąskaitą, o ne data, kai cukraus gamintojai turėjo pateikti prašymą gražinti nepagrįstai sumokėtas sumas. Kaip matyti iš Reglamento Nr. 1360/2013 23 konstatuojamosios dalies, šio reglamento 2 straipsnyje nustatytas terminas nedaro poveikio nacionalinėje teisėje nustatytiems gražinimo atitinkamiems ūkio subjektams terminams.
- 38 Iš minėtų nuostatų matyti, kad Reglamentu Nr. 1360/2013 buvo pakeistos Komisijos reglamentų nuostatos, kuriomis nustatomas cukraus sektoriaus gamybos mokesčių dydis už 2001–2002–2005–2006 prekybos metus, įskaitant Reglamentu Nr. 1837/2002 nuostatas, atgaline data nuo šių nuostatų taikymo pradžios, tačiau nenustatytos procedūros ir išsamios taisyklės, kurias valstybės narės turi taikyti siekdamos įgyvendinti cukraus gamintojų teisę į dėl tokio pakeitimo nepagrįstai sumokėtų mokesčių gražinimą (šiuo klausimu žr. 2019 m. gruodžio 19 d. Sprendimo *Cargill Deutschland*, C-360/18, EU:C:2019:1124, 45 ir 53 punktus).

- 39 Iš to matyti, kad, pirma, pagal Reglamentą Nr. 1360/2013 kompetentingos nacionalinės institucijos neturi gražinti pažeidžiant Sąjungos teisę surinktų nacionalinių mokesčių, prireikus peržiūrint galutinius administracinius ar teismo sprendimus, kuriais įpareigojama mokėti šiuos mokesčius, kaip, be kita ko, buvo byloje, kuriose priimtas 2015 m. spalio 6 d. Sprendimas *Târșia*, C-69/14 (EU:C:2015:662, 24–30 punktai) ir 2019 m. rugsėjo 11 d. Sprendimas *Călin*, C-676/17 (EU:C:2019:700, 24–29 punktai), tačiau turi atgaline data iš naujo įvertinti Sąjungos nuosavus išteklius, kuriuos šios institucijos gavo Sąjungos vardu, kaip tai nusprendė Sąjungos teisės aktų leidėjas.
- 40 Tam minėtos institucijos turi ne peržiūrėti, ištaisyti ar net panaikinti nacionalinius sprendimus dėl mokesčio nustatymo ir atitinkamų pranešimų apie mokėtinus mokesčius, priimtus remiantis šio sprendimo 38 punkte nurodytais Komisijos reglamentais, bet kiekvieno atitinkamo cukraus gamintojo atveju apskaičiuoti skirtumą tarp sumų, nepagrįstai sumokėtų kaip šiuose reglamentuose nustatyti mokesčiai, ir sumų, mokėtinų kaip Reglamente Nr. 1360/2013 nustatyti mokesčiai, kad šie gamintojai galėtų teisėtai pateikti prašymus gražinti tokią sumą ir taip būtų užtikrintas šio reglamento veiksmingumas.
- 41 Reglamente Nr. 1360/2013 nesant nuostatų dėl procedūrų ir taisyklių, kurias valstybės narės turi taikyti siekdamos įgyvendinti cukraus gamintojų teisę į nepagrįstai sumokėtų mokesčių gražinimą, valstybės narės išsaugo galimybę taikyti savo vidaus teisės sistemoje numatytas procedūrinės taisyklės, be kita ko, susijusias su senaties arba naikinamaisiais terminais, su sąlyga, kad laikomasi lygiavertiškumo ir veiksmingumo principų (šiuo klausimu žr. 2019 m. gruodžio 19 d. Sprendimo *Cargill Deutschland*, C-360/18, EU:C:2019:1124, 45 ir 46 punktus ir juose nurodytą jurisprudenciją).
- 42 Siekiant laikytis šių principų, šios procedūrinės taisyklės turi būti ne mažiau palankios nei panašioms reikalavimams pagal vidaus teisę taikomos sąlygos (lygiavertiškumo principas), ir neturi būti tokios, kad Sąjungos teisės suteiktų teisių įgyvendinimas taptų praktiškai neįmanomas (veiksmingumo principas) (2019 m. gruodžio 19 d. Sprendimo *Cargill Deutschland*, C-360/18, EU:C:2019:1124, 47 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją).
- 43 Pirma, dėl lygiavertiškumo principo laikymosi pažymėtina, kad prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas, tiesiogiai susipažinęs su procedūrinėmis taisyklėmis, skirtomis iš Sąjungos teisės kylančių asmenų teisių apsaugai vidaus teisėje užtikrinti, turi patikrinti, ar procedūrinės taisyklės, numatytos įgyvendinant Reglamente Nr. 1360/2013 įtvirtintą pareigą gražinti nepagrįstai sumokėtus mokesčius, nėra mažiau palankios nei tos, kurios taikomos panašioms nacionaline teise grindžiamiems prašymams (pagal analogiją žr. 2020 m. spalio 14 d. Sprendimo *Valoris*, C-677/19, EU:C:2020:825, 29 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją).
- 44 Antra, kiek tai susiję su veiksmingumo principo laikymusi, iš Teisingumo Teismo suformuotos jurisprudencijos matyti, kad protingų senaties ar naikinamųjų terminų nustatymas iš esmės atitinka veiksmingumo reikalavimą, nes taip taikomas pagrindinis teisinio saugumo principas, kuriuo saugomas ir suinteresuotasis asmuo, ir atitinkama valdžios institucija, nepaisant to, kad tokių terminų pasibaigimas paprastai gali sutrukdyti atitinkamiems asmenims pareikšti visas savo teises ar jų dalį (2019 m. gruodžio 19 d. Sprendimo *Cargill Deutschland*, C-360/18, EU:C:2019:1124, 52 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją).
- 45 Šiuo klausimu Teisingumo Teismas nusprendė: kadangi cukraus gamintojų teise susigrąžinti nepagrįstai sumokėtus mokesčius galima pasinaudoti tik nuo Reglamento Nr. 1360/2013 įsigaliojimo dienos, dėl nacionalinių taisyklių, kuriose numatyta, kad naikinamieji ir senaties

terminai, taikomi prašymui grąžinti mokesčių, baigiasi prieš įsigaliojant minėtam reglamentui, pasinaudoti tokia teise į grąžinimą praktiškai neįmanoma. Tuo remdamasis Teisingumo Teismas padarė išvadą, kad pagal Reglamentą Nr. 1360/2013, aiškinamą atsižvelgiant į veiksmingumo principą, draudžiamos tokios nacionalinės taisyklės (šiuo klausimu žr. 2019 m. gruodžio 19 d. Sprendimo *Cargill Deutschland*, C-360/18, EU:C:2019:1124, 55, 56 ir 58 punktus).

- 46 Darytina išvada, kad turi būti laikoma, jog nacionalinės procedūros taisyklės, pagal Reglamentą Nr. 1360/2013 taikomos grąžinant nepagrįstai sumokėtus cukraus sektoriaus gamybos mokesčius, kuriose numatyti protingi naikinamieji ir senaties terminai, atitinka veiksmingumo principą, su sąlyga, kad šie terminai skaičiuojami nuo Reglamento Nr. 1360/2013 įsigaliojimo dienos.
- 47 Nagrinėjamu atveju prašyme priimti prejudicinį sprendimą jį pateikęs teismas nurodo Vokietijos teisės nuostatas, t. y. Mokesčių kodekso 169 straipsnio 1 ir 2 dalis ir 170 straipsnį, kuriuose numatyti terminai panaikinti ar pakeisti mokesčius ir tam tikras rinkliavas. Šie terminai atitinkamai yra vieni ir ketveri metai, atsižvelgiant į konkretų atvejį. Vis dėlto prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas nenurodo, ar terminai, ir, jei taip, kuris iš jų gali būti taikomi prašymams dėl grąžinimo pagal Reglamentą Nr. 1360/2013 pateikti.
- 48 Šiuo klausimu reikia priminti, kad Teisingumo Teismas nusprendė, jog, pavyzdžiui, nacionalinėje teisėje nustatytas trejų metų naikinamasis terminas gali būti laikomas protingu, kaip tai suprantama pagal šią jurisprudenciją (šiuo klausimu žr. 2019 m. gruodžio 19 d. Sprendimo *Cargill Deutschland*, C-360/18, EU:C:2019:1124, 52 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją), ir kad vienu metų terminas Sąjungos teisės pažeidimu grindžiamiems prašymams ar ieškiniams pateikti savaime neatrodo nepagrįstas, tačiau su sąlyga, kad jis pradedamas skaičiuoti ne anksčiau kaip nuo teisės aktų, kuriais siekiama ištaisyti šį pažeidimą, įsigaliojimo (šiuo klausimu žr. 2020 m. spalio 14 d. Sprendimo *Valoris*, C-677/19, EU:C:2020:825, 27 ir 28 punktus).
- 49 Atsižvelgiant į visa tai, kas išdėstyta, į pirmąjį klausimą reikia atsakyti, kad Reglamento Nr. 1360/2013 2 straipsnis turi būti aiškinamas taip, kad pagal jį nereikalaujama, kad šiuo reglamentu grindžiamo prašymo grąžinti nepagrįstai sumokėtas cukraus sektoriaus gamybos mokesčių sumas pateikimo terminas pasibaigtų vėliausiai šių mokesčių nustatymo dieną, t. y. 2014 m. rugsėjo 30 d. Valstybės narės savo nacionalinėje teisėje turi nustatyti taikytiną terminą, laikydamosi lygiavertiškumo ir veiksmingumo principų, turint omenyje tai, kad vienu metų terminas pats savaime neatrodo neprotingas, tačiau su sąlyga, kad jis pradedamas skaičiuoti ne anksčiau kaip nuo Reglamento Nr. 1360/2013 įsigaliojimo.

Dėl antrojo klausimo

- 50 Antruoju klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės siekia išsiaiškinti, ar Reglamentas Nr. 1360/2013 turi būti aiškinamas taip, kad juo draudžiamos nacionalinės teisės nuostatos, pagal kurias kompetentingos nacionalinės institucijos gali atmesti šiuo reglamentu grindžiamą prašymą grąžinti nepagrįstai sumokėtas cukraus sektoriaus gamybos mokesčių sumas, remdamosi galutiniu pobūdžiu nacionalinių sprendimų, kuriuose prieš priimant minėtą reglamentą buvo nustatytas šių mokesčių dydis, ir keliais Komisijos reglamentais, kurie atgline data buvo pakeisti minėtu reglamentu.
- 51 Pirmiausia reikia pažymėti, kad iš prašymo priimti prejudicinį sprendimą matyti, jog I prašymą grąžinti, pateiktą per vienus metus nuo Reglamento Nr. 1360/2013 įsigaliojimo dienos, t. y. 2014 m. gruodžio 18 d., kompetentingos nacionalinės institucijos atmetė remdamosi tuo, kad

2002 m. lapkričio 25 d. munitinės pagal Reglamentą Nr. 1837/2002 priimtas sprendimas, kuriuo nustatoma mokesčių, mokėtinų I už 2001–2002 prekybos metus, dydis, tapo galutinis 2010 m. vasario mėn. pasibaigus naikinamiesiems ir senaties terminams, numatytiems prašymui pakeisti šį sprendimą.

- 52 Šiuo klausimu pakanka priminti, kad, kaip matyti, be kita ko, iš šio sprendimo 45 punkto, Reglamentu Nr. 1360/2013, siejama su veiksmingumo principu, draudžiami nacionalinės teisės aktai, pagal kuriuos šiuo reglamentu grindžiamas prašymas gražinti cukraus sektoriaus gamybos mokesčius gali būti atmestas dėl to, kad sprendimai, kuriais nustatyti šie mokesčiai prieš priimant minėtą reglamentą, tapo galutiniai.
- 53 Šios išvados niekaip nepaneigia prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo nurodytas teisinio saugumo principas.
- 54 Iš tiesų pagal suformuotą jurisprudenciją tai, kad administracinis sprendimas tapo galutinis pasibaigus protingiems apskundimo terminams arba išnaudojus teises gynbos priemones, sustiprina teisinį saugumą, todėl Sąjungos teisėje nenumatyta reikalavimo, iš principo įpareigojančio administracinę instituciją persvarstyti tokį galutiniu tapusį administracinį sprendimą (2017 m. gruodžio 20 d. Sprendimo *Incyte*, C-492/16, EU:C:2017:995, 46 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).
- 55 Vis dėlto, kaip pažymėta šio sprendimo 40 punkte, kompetentingoms nacionalinėms institucijoms taikant Reglamentą Nr. 1360/2013 nereikalaujama peržiūrėti, pataisyti ar net panaikinti nacionalinių sprendimų dėl mokesčio nustatymo, kaip antai 2002 m. lapkričio 25 d. sprendimo, priimtų remiantis Komisijos reglamentais, kurie atgaline data buvo pakeisti šiuo reglamentu. Taigi tokių sprendimų ir pranešimų apie mokėtinus mokesčius galutinis pobūdis negali sudaryti kliūčių cukraus gamintojams pasinaudoti teise susigrąžinti nepagrįstai sumokėtus mokesčius, kurią jie kildina iš minėtu reglamentu įgyvendintos Sąjungos teisės.
- 56 Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, į antrąjį klausimą reikia atsakyti, kad Reglamentas Nr. 1360/2013 turi būti aiškinamas taip, kad juo draudžiamos nacionalinės teisės nuostatos, pagal kurias kompetentingos nacionalinės institucijos gali atmesti šiuo reglamentu grindžiamą prašymą gražinti nepagrįstai sumokėtas cukraus sektoriaus gamybos mokesčių sumas, remdamosi galutiniu pobūdžiu nacionalinių sprendimų, kuriuose prieš priimant minėtą reglamentą buvo nustatytas šių mokesčių dydis, ir keliais Komisijos reglamentais, kurie atgaline data buvo pakeisti minėtu reglamentu.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

- 57 Kadangi šis procesas pagrindinės bylos šalims yra vienas iš etapų prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo nagrinėjamoje byloje, bylinėjimosi išlaidų klausimą turi spręsti šis teismas. Išlaidos, susijusios su pastabų pateikimu Teisingumo Teismui, išskyrus tas, kurias patyrė minėtos šalys, nėra atlygintinos.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (devintoji kolegija) nusprendžia:

- 1. 2013 m. gruodžio 2 d. Tarybos reglamento (ES) Nr. 1360/2013, kuriuo nustatomi 2001–2002, 2002–2003, 2003–2004, 2004–2005 ir 2005–2006 prekybos metų cukraus sektoriaus gamybos mokesčiai, 2001–2002 ir 2004–2005 prekybos metų papildomo mokesčio skaičiavimo koeficientas ir suma, kurią cukraus gamintojai turi sumokėti rinkelių pardavėjams dėl susidariusio didžiausio mokesčio ir priskaičiuoto 2002–2003, 2003–2004 ir 2005–2006 prekybos metų mokesčio skirtumo, 2 straipsnis**

turi būti aiškinamas taip:

pagal jį nereikalaujama, kad šiuo reglamentu grindžiamo prašymo grąžinti nepagrįstai sumokėtas cukraus gamybos mokesčių sumas pateikimo terminas pasibaigtų vėliausiai šių mokesčių nustatymo dieną, t. y. 2014 m. rugsėjo 30 d. Valstybės narės savo nacionalinėje teisėje turi nustatyti taikytiną terminą, laikydamosi lygiavertiškumo ir veiksmingumo principų, turint omenyje tai, kad vienu metų terminas pats savaime neatrodo neprotingas, tačiau su sąlyga, kad jis pradedamas skaičiuoti ne anksčiau kaip nuo Reglamento Nr. 1360/2013 įsigaliojimo.

- 2. Reglamentas Nr. 1360/2013**

turi būti aiškinamas taip:

juo draudžiamos nacionalinės teisės nuostatos, pagal kurias kompetentingos nacionalinės institucijos gali atmesti šiuo reglamentu grindžiamą prašymą grąžinti nepagrįstai sumokėtas cukraus sektoriaus gamybos mokesčių sumas, remdamosi galiniu pobūdžiu nacionalinių sprendimų, kuriuose prieš priimant minėtą reglamentą buvo nustatytas šių mokesčių dydis, ir keliais Europos Komisijos reglamentais, kurie atgaline data buvo pakeisti minėtu reglamentu.

Parašai.